

Reguleringsmyndigheten for energi
Postboks 5091, Majorstua
0301 Oslo
rme@nve.no

Oslo, 25. mai 2020

Ref: 202001392

Høringsuttalelse fra Norsk solenergiforening og Solenergiklyngen

I sitt høringsdokument nr 1-2020 om «Endringer i nettleiestrukturen», foreslår Reguleringsmyndigheten for energi (RME) krav til utformingen av nettleien for kunder i lavspent distribusjonsnett. Hensikten med forslaget er blant annet å øke nettutnyttelsen, noe som igjen vil kunne redusere både behovet for nettinvesteringer og nettleien.

Solenergiklyngen og Norsk solenergiforening støtter målet om økt nettutnyttelse. Vi mener imidlertid at RMEs forslag til krav for utformingen av ny nettleie i liten grad vil oppfylle dette målet. Vår klare anbefaling er å stoppe den planlagte omleggingen av nettleien. Eventuelt å utsette den til et forbedret kunnskapsgrunnlag fra data i Elhub og pågående piloter kan gi en informert beslutning som oppnår de målsetninger som er satt. I tillegg setter nå nettselskaper i gang undersøkelser av plusskundens nettnytte, som per nå ikke har vært kartlagt. Som del av dette kunnskapsgrunnlaget må også de effektutfordringer som det henvises til i forslaget dokumenteres. Utfordringenes omfang og art er ikke godt beskrevet og underbygget av fakta. Ved å få frem denne dokumentasjon kan de beste tiltak settes i verk for å kunne påvirke nettopp disse effektutfordringene.

Det er viktig at rammebetingelser er langsiktige og forutsigbare. Innenfor de rammene som er gitt for overgang til 2027 i høringen er det mulig å ta tid til å få bedret kunnskapsgrunnlaget før en beslutning tas. Dersom det ikke ventes på dette er det overhengende risiko for at det må til endringer da allerede tilgjengelige resultat fra en pilot viste ingen merkbar endring i forbruk. Å vente til kunnskapsgrunnlaget er tilstede for å utforme en nettleie som gir økt nettutnyttelse er et riktig steg tilbake i en periode hvor mye endrer seg og fortidens tanker ikke gir grunnlag for fremtidens løsninger.

Den foreslåtte reduksjonen i energiledd vil kraftig redusere incentivet for å gjennomføre enøktiltak og investere i solceller. Det er avgjørende for norsk solenergiindustri at energileddet ikke reduseres. En reduksjon vil hindre det grønne skiftet som er nødvendig for å nå fremtidens lavutslippssamfunn.

Prinsipper for nettleie

Vi mener følgende prinsipper er viktig i utforming av en fremtidig nettleie:

Insentiv for enøktiltak og egenproduksjon av strøm må ivaretas – energileddet kan ikke kuttes

Reduksjonen som er foreslått i energileddet (marginaltapsnivå) vil svekke lønnsomheten i distribuert energiproduksjon og straffe de forbrukere som har investert i enøktiltak og egenproduksjon av strøm.

For å nå nasjonale og internasjonale forpliktelser om energieffektivisering og produksjon av fornybar energi er det avgjørende å beholde incentivene for dette. Å fjerne energileddet vil gjøre disse målene vanskelig å nå i praksis. Det vil i tillegg sette tusenvis av arbeidsplasser i fare.

Et lavt energiledd vil ikke gjøre det mulig å utforme tariffen som premierer å flytte forbruk fra rushtid til perioder med ledig kapasitet. Dette gir ikke noe bidrag til å øke utnyttelsen av nettet.

En reduksjon i energileddet vil gjøre investeringer i solceller mindre lønnsomme. I praksis vil de som har investert i enøktiltak og solceller få økt nettleie. For solenerginæringen er det avgjørende at energileddet ikke reduseres.

Økt nettutnyttelse med Time-of-use

Nettleiemodellen må legge til rette for å flytte på forbruk slik at bruken totalt sett flates ut og faktisk få økt nettutnyttelse som virkning. Dette vil ikke oppnås gjennom modeller som resulterer i ostephøvelreduksjon, men heller der hvor forbruk flyttes fra perioder med høyt press til perioder med lavere press. Dette ble godt illustrert av [Andreas Aamodt Strømsheim fra Nelfo i frokostwebinar om Ny nettleie](#).

Strømsheim viste at en time-of-use, som ikke er blant RMEs foreslåtte modeller, vil gi en ti ganger høyere reduksjon, eksemplifisert ved toppplastuken i 2019. En time-of-use modell med et insentiv til å endre forbruk til mer forbruk i perioder med lavt forbruk og redusert forbruk i høyresstider vil gi et mer målrettet signal. Dette vil kunne gi en økt nettutnyttelse med bedre plass i rushtid og jevnere fordeling totalt sett.

Åpne opp for andre teknologiske løsninger

De effektutfordringer som det pekes på må beskrives. Uten et grunnlag er det lett å problematisere nye teknologier uten å ha en uavhengig vurdering av deres innvirkning. Ved å få frem utfordringsgrunnlaget kan det også ses på hva som kan løses gjennom nettleien og hva som kan løses av teknologien på andre måter.

Når grunnlaget er godt beskrevet vil det bli mulig å kunne se hva som er mulig å løse gjennom utveksling i lokale energisamfunn, øvrig teknologi og nettleiens prisinsentiver.

Forbruker- og energiteknologivennlig

NVE viser til at teknologi skal kunne løse problemene og gjøre tilpasningene for kundene. Men de ulike modellene som NVE legger opp til at er mulig å velge vil gjøre teknologien dyr og svekke hvor virkningsfulle de kan være. For at energiteknologi skal virke må signalene teknologien skal reagere på være enhetlige og standardiserte. Det er særdeles lite sannsynlig at vekselsrettere, ladere, smarthjemteknologi og batterier vil leveres med en posisjonsbasert algoritme spesialtilpasset de over 100 nettområdene vi har i Norge. Å tilpasse dette ved installasjon og vedlikeholde det over tid vil bety særnorske tilpasningskostnader og vil ramme de minste nettområdene mest.

Det er ikke tatt med de kostnader det er hos forbruker for å tilpasse seg prissignalene i dagens modell. Dette kan være en betydelig kostnad per forbruker og er totalt sett en stor investering. Kostnadene for tilpasning av teknologi hos forbruker må tas med i vurderingen. For kunden vil denne kostnaden være større desto mer komplisert prismatrisen er.

Det er helt klart at teknologi kan være med på å løse utfordringer, men det vil kreve et annet forslag enn det som er på bordet. En harmonisering av nettleie i Norge og i samsvar med internasjonale standarder vil gjøre teknologien i stand til å bidra. I tillegg vil en harmonisering styrke norske bedrifter da de kan benytte kompetanse ervervet i et hjemmemarked også i konkurranse på øvrige marked.

Langsiktig og forutsigbart

Hurtige skift av rammebetingelser er uheldig både for kunden og for løsningsleverandører. Det blir vanskelig for forbruker å vite hva som er lønnsomme investeringer og hvordan atferden skal endres.

Tilsvarende er det for løsningsleverandører som ikke vet hvor de skal legge ned krefter for å endre løsninger og tilby et godt produkt til kunden.

Å gjøre en beslutning nå er uklokt all den tid det vil komme kunnskapsgrunnlag fra Elhub og igangsatte pilotforsøk. Dette vil kunne gi et bedre grunnlag for å utforme en nettleie som faktisk vil gi økt nettutnyttelse. Ved å vingle og ha en beslutning nå som om kun få år må endres vil det skapes usikkerhet og betydelige merkostnader. Tydelige rammer over tid gavner måloppnåelsen av økt nettutnyttelse på en samfunnsøkonomisk gunstig måte.

Rettferdig fordeling

Et annet hensyn RME har i sin nettleieutforming er en rettferdig fordeling av kostnadene. Beregningene i forslaget er gjort med i hovedsak samme metode som [Solenergiklyngen og Solenergiforeningens analyse fra 2019](#) av konsekvenser for husholdningers tariffer. Med andre forutsetninger for prisene ender NVEs beregninger på 1000 kroner i det meste, mens solenergi bransjens analyser gir en økning opp mot 4000 kroner.

Som solenergi bransjens analyse fra 2019 viser og Andreas Aamodt Strømsheim fra Nelfos gjennomgang i frokostwebinar om Ny nettleie viser er det særlig forbrukere med lavt forbruk som vil risikere en stor økning i sin nettleie. Forbrukere med høyt forbruk kan ende opp med en rimeligere nettleie. Dette virker ikke særlig rettferdig. Det er heller ikke formålstjenlig for økt nettutnyttelse da dette ikke vil insentivere til å kutte og flytte forbruk for de med høyt forbruk.

Nettleien kan bidra til å løse klima- og naturkrisen

Legges det opp til en nettleie som følger disse prinsipper vil det bli en nettleie som kan bidra til å løse klima og naturkrisen, samtidig som det legges til rette for næringsutvikling innen teknologi, energi og enøktiltak i tillegg til at det blir en effektiv utnyttelse av strømnettet som bidrar til et lavere investeringsbehov i nettet i fremtiden.

Ved å ta en avgjørelse nå vil man gå glipp av erfaringsgrunnlaget som dannes av piloter i ulike nettselskap og av informasjonsgrunnlaget som kommer i Elhub. Dette vil være et viktig grunnlag å ta med for å lage en nettleie som vil oppfylle hensikten om økt utnyttelse av nettet.

Solenergi bransjen: Bakgrunn – smarte løsninger for det grønne skiftet

Solcellemarkedet i Norge er dynamisk og i sterk vekst. I 2019 ble mer enn 51 MW nye solcelleanlegg installert, over dobbelt så mye som i 2018. Markedet i Norge har åttedoblet seg de siste fem år. (Kilde: Markedsrapport 2019, Multiconsult på oppdrag fra NVE og Solenergiklyngen). Mer solkraft er et viktig bidrag til energibehovet for fremtiden elektrifisert samfunn.

Solenergi bransjen i Norge skaper arbeidsplasser over hele landet, er innovativ og konkurransedyktig. Markedet for solenergi i Norge sysselsetter mange og det er potensiale for mange flere. I tillegg danner markedet et viktig grunnlag for å eksportere norske løsninger som kan vinne globale markeder. Norsk solenergi bransje får frem ledende løsninger innen digitalisering, bærekraft, integrasjon i energisystemer og -styring. Kunnskap er den nye oljen og den kompetanse som bransjen besitter er avgjørende for å skape smarte løsninger for det globale grønne skiftet.

Bransjen lever av å levere løsninger innen solenergi, energisystemer og -lagring og smarte løsninger. Valgmulighetene som RME legger opp til kan ramme aktørenes lønnsomhet på flere måter. Gevinsten for kunden blir mindre av enøktiltak og egenproduksjon, produktene blir dyrere da det er dyrt å tilpasse til ulike tariffer og bedriftenes konkurransevne svekkes internasjonalt da de ikke kan standardisere løsninger.

Kuttet energileddet ned til marginaltapsnivå vil incentivet for forbruker for å anskaffe solceller bli svekket. Det er avgjørende for norsk solenerginæring at energileddet ikke reduseres. Dersom energileddet reduseres må enten elavgiften økes tilsvarende eller reduksjonen må kompenseres på annen måte eksempelvis gjennom en kompensasjonsordning i nettleien for enøktiltak og solceller.

Om Norsk solenergiforening

Norsk solenergiforening er en ikke-kommersiell medlemsorganisasjon som arbeider for økt kunnskap om og økt bruk av solenergi i Norge. Foreningen ble stiftet i 1981 og har omkring 500 medlemmer. Dette er personer, bedrifter eller institusjoner som arbeider med utvikling og salg av solenergiteknologi, undervisning og forskning innen ny fornybar energiproduksjon eller som har en generell interesse for utnyttelse av solenergi.

Om Solenergiklyngen

Solenergiklyngen består av over 100 partnere innen norsk solenergiindustri i tillegg til forsknings- og utdanningsinstitusjoner. Solenergiklyngen er en nasjonal næringsklynge med Arena Pro status og har partnere langs hele verdikjeden innen solenergi. Partnerne i Solenergiklyngen har en visjon om å gjøre Norge til verdens beste arena for innovasjon og testing innen sol og energisystemer. Partnernes misjon er å sørge for bedre solenergiløsninger for alle, gjennom spredning av innovative løsninger, samarbeid gjennom et godt nasjonalt og internasjonalt økosystem for innovasjon og kommersialisering. Hovedmålet er å utvikle og skape vekst ved å industrialisere bærekraftige solenergiløsninger i verdensklasse.

Konklusjon:

Vi har foreslått grunnprinsipper det er viktig å ta hensyn til i utforming av nettleie for at den skal virke etter hensikten om å ha økt utnyttelse av nettet.

Det er mulig å ta inn de grunnprinsipper som er foreslått, lære av Elhub og piloterfaringer og utsette bestemmelsen til vi har et godt nok grunnlag til å skape forutsigbare og langsiktige rammebetingelser. Dette er også mulig ved å beholde tidshorizonten for implementering til 2027. Med en enklere og tydeligere nettleie vil en overgang kunne gjøres hurtigere samtidig som forpliktelsene til nasjonale og internasjonale målsetninger ivaretas.

Vi ber om at energileddet ikke reduseres. I praksis å fjerne energileddet vil rive bena under energieffektiviseringstiltak og lokalprodusert strøm. Å gjøre dette i en periode hvor vi er avhengig av det for å få til det grønne skiftet faller på sin egen urimelighet.

Skulle energileddet reduseres ber vi om at en kompensasjon i form av økt elavgift eller redusert nettleie vurderes. Det er avgjørende for norsk solenergiindustri at det fortsatt vil lønne seg for forbruker å investere i lokalprodusert energi.

Vi ber om at det tas et steg tilbake for å lære av de erfaringer som kommer fra piloter og data fra Elhub. Slik vil vi virkelig kunne oppnå målsetningen om økt nettutnyttelse.

Med ønske om at innspillene tas hensyn til

Trine Kopstad Berentsen

Daglig leder Solenergiklyngen

Bjørn-Yngve Kinzler Eriksen

Styreleder Norsk solenergiforening